

37 C 117/99 - 60

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudkyně JUDr. Dagmar Stanidísovou ve věci žalobce: Karel S [redacted], trvale bytem [redacted], zast. JUDr. Zuzanou Suchánkovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Vodičkova 30, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o ochranu osobnosti,

t a k t o :

U r č u j e se, že žalobce Karel S [redacted] nar. [redacted] byl na základě osvědčení Ministerstva vnitra č.j.: 1 D - 14712/1-008/1-LU-91 ze dne 21. 6. 1999 neoprávněně evidován jako osoba uvedená v ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 451/1991 Sb.

Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 6.450,- Kč k rukám JUDr. Zuzany Suchánkové, advokátky se sídlem Praha 1, Vodičkova 30, do 15ti dnů od právní moci rozsudku.

Žalovaný je povinen nahradit Českému státu náklady řízení ve výši 3.325,- Kč na účet Městského soudu v Praze do 15ti dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

Žalobce podal žalobu na ochranu osobnosti s tím, že 2. 8. 1999 mu bylo doručeno osvědčení, které vystavil žalovaný a dle tohoto osvědčení je evidován jako osoba uvedená v ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 451/1991 Sb. Byl v materiálech StB evidován jako rezident, agent, nebo držitel propůjčeného bytu, konspiračního bytu, informátor, nebo ideový spolupracovník StB. Má za to, že by bylo nutné jeho vědomí o spolupráci s StB, a je téměř vyloučeno, že by o své spolupráci s orgány StB, pokud by spolupracoval, nevěděl. Lustračním osvědčením se cítí být poškozen, neboť celé jeho jednání v dobách totality směřovalo proti základům totalitní moci, a nikoliv ke spolupráci s ní. Následně byl za svou činnost, proti základům socialistického zřízení, odsouzen v politickém procesu. Má za to, že je vyloučeno, pokud by byl aktivním spolupracovníkem orgánu StB, že by byl za svou činnost uvězněn.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že v osvědčení ze dne 21. 6. 1999 dle ust. § 9 odst. 1 zák. č. 451/1991 Sb. osvědčil, že žalobce je v písemnostech bývalé Státní bezpečnosti evidován jako osoba uvedená v ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 451/1991 Sb. Při vydávání předmětného osvědčení plnil odpůrce pouze svou zákonnou povinnost a deklaroval stav údajů shromažďovaných bývalou StB. Ve svazku spolupracovníka StB je uvedeno pod reg. č. 38129 s krycím jménem „HUDEBNÍK“, jméno žalobce s datem jeho narození. Ve svazku spolupracovníka StB je uvedeno pod reg. č. 25280 s krycím jménem „HUDEBNÍK“, jméno žalobce s jeho datem narození s typem spolupráce „důvěrník“ od 3. 10. 1976 a následně jako „agent“ od 29. 5. 1979. V řádku reg. protokolu je uvedeno jméno žalobce s datem jeho narození, reg. č. 25280, krycí jméno „HUDEBNÍK“, s typem spolupráce „důvěrník“ s převedením uvedeným v poznámce na „agent“ od 25. 9. 1979. Ve svazku spolupracovníka StB, reg. číslo 25280 je kromě jiného založena „Zpráva o získání ke spolupráci“, z které je patrné, že jde o osobu žalobce, na níž je svazek spolupracovníka StB založen a že žalobce se ke spolupráci s bývalou StB zavázal. Vzací akt provedli bývalí pracovníci StB Jaroslav M. a Jiří Š. Toto potvrzuje též „Slib“ vlastnoručně podepsaný žalobcem, v němž se zavazuje ke spolupráci s orgány Ministerstva vnitra, založeném ve svazku spolupracovníka StB, registrační číslo 38129.

Z výpovědi žalobce soud zjistil, že dne 2. 8. 1999 dostal od žalovaného osvědčení, kde je veden jako osoba uvedená v ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 451/1991 Sb. V roce 1969 založil jazzovou sekci a po celou dobu byl jejím předsedou. Po prostudování materiálu, které mu předložil žalovaný, zjistil, že tři dokumenty, a to slib, protokol o získání ke spolupráci a výpis z Centrálního registru, jsou založeny ve spise. Pokud se týká proběhu schůzky, o které je hovořeno ve spise, že proběhla v mělnické vinárně, má za to, že v tomto případě se nejedná o místnost, která by vyhovovala, resp. odpovídala, podmínkám v typu místnosti, ve kterých by měla být spolupráce zavázána. Tvrdí, že slib, který mu byl soudem předložen, není v souladu s rozkazem, který jasně říká, jakou formu má mít závazek ke spolupráci. Jména Maryško, Š., K., P. mu nic neříkají. Tvrdí, že se k vědomé spolupráci s bývalou StB určitě nikdy nezavázal.

Žalobce dále uvedl, že slib, který mu byl soudem předložen, nepodepsal, nevzpomíná si na něj a dovětek také nenapsal. Krycí jméno „HUDEBNÍK“ mu nic neříká, seznámil se s ním poprvé, když s Petrem Cibulkou připravoval seznamy.

Z výpovědi svědka Jiřího Š. soud zjistil, že je bývalým pracovníkem StB, odešel v roce 1985. Žalobce si vybavuje z minulosti, z let 1980 – 1983. Ví, že se s ním museli vídat. K otázce, zda byl jeho řídicím orgánem, se nemohl vyjádřit. Pokud se týká řádku v reg. protokolu, vypadá to na jeho podpis, ale nemůže to říct s určitostí. Nepamatuje si, ani si nevybavuje, zda žalobce spolupracoval, zda byl nějakým způsobem vázán s bývalou StB, ani zda podepsal závazek ke spolupráci. Nevybavilo se mu vůbec nic, ani návrh na získání ke spolupráci, ani na memorandum.

Z výpovědi svědka Stanislava K. soud zjistil, že je bývalým pracovníkem StB od roku 1978. Na Krajské správě pracoval od roku 1981, 1982. Žalobce zná z televize a v minulosti se s ním sešel 2x. Do náplně jeho činnosti spadala kontrarozvědná práce, ve vztahu k západnímu Berlínu a žalobce byl veden jako možný typ na kandidáta na styk se západním Berlínem. Později byl svědkovi svazek odebrán.

Svědka dále uvedl, že přímým spolupracovníkem StB žalobce nikdy nebyl, jako možný kandidát nebyl vázán.

Z výpovědi svědka JUDr. Rudolfa P. soud zjistil, že si na žalobce nepamatuje. Nepamatuje si, kdo spolupracoval.

Ze znaleckého posudku z oboru grafologie vypracovaného PhDr. Milanem Nouzovským, a z výpovědi tohoto znalce soud zjistil, že byl vypracován dne 8. 9. 2000. Úkolem znalce bylo stanovit, zda podpis na slibu, datované 22. 5. 1979, je vlastnoručním podpisem žalobce. Jako sporný materiál byl předložen podpis ve znění Karel Šrp, na závazku z 22. 5. 1979. Sporný materiál existoval pouze na mikrofiši, z níž byla pořízena xerografická kopie. Obecně podpisy, které jsou předkládány v xerografických či jiných kopiích, jsou hodnoceny jako nezpracovatelné. U těchto sporných materiálů nelze provést zkoumání, které by odhalilo, zda není v oblasti podpisu gumováno, či není porušena povrchová struktura papíru, zda podpis nevznikl překopírováním za využití pravého podpisu apod. Dále nelze posoudit dynamický a statický tlak, případně přerušeni psacího pohybu – vázanost, rychlost, jistotu apod. Lze pouze konstatovat, pokud jsou nalezeny hodnotné rozdílné markanty s určitým stupněm pravděpodobnosti, že se nejedná o pravý podpis dotyčné osoby. Jako srovnávací materiál byly využity nesporně pravé podpisy Karla Š. na dokumentech uvedených ve znaleckém posudku. Srovnávací materiál byl jako vyhovující. Ke zpracování předložených materiálů použil znalec kombinace metody analytické, srovnávací a částečně grafometrické,

z technických prostředků stereoskopického mikroskopu s bočním osvětlením a sady měrek. Vzhledem k tomu, že sporný podpis existuje pouze v mikrofišové kopii, nebyly nalezeny hodnotné rozdílné znaky. Nelze objektivně odpovědět na otázku, zda na závazku je vlastnoruční podpis Karla S. nar. Srovnávacího materiálu byl dostatek, a ani i kdyby ho bylo více, by nešlo určit pravděpodobnost.

Z kopie svazku Ministerstva vnitra reg. č. 38129 soud zjistil, že je veden na krycí jméno „HUDEBNÍK“, svazek obsahuje řadu dokumentů. Ve spise je uvedeno, že návrh na založení svazku D – hudebník, podal Stanislav K. 11. března 1983. Svazek dále obsahuje návrh na získání ke spolupráci ze dne 22. dubna 1979, který byl vypracován ppor. J. Š., doporučen náčelníkem II. oddělení 2B odboru Jaroslavem M., odsouhlasen náčelníkem 2 B odboru pplk. Vlastimilem S. a schválen náčelníkem S-StB Praha, plukovníkem Zdeňkem N. Svazek dále obsahuje závazek žalobce ze dne 22. 5. 1979 ve znění: „Svou spoluprací s orgány MV bych chtěl aktivně přispět k odstranění protisocialistických a protispolečenských projevů mezi mládeží v oblasti hudby, ale i z jiných sfér naší společnosti. V průběhu spolupráce budu seriózní a objektivní. Rovněž se zavazuji, že styk s orgány MV a spolupráci nevyzradím, a o projednávaných skutečnostech zachovám mlčenlivost, a to i před rodinnými příslušníky. Závazek je napsán na stroji. Je podepsán. Dále je rukou psaný zápis ze dne 8. 6. 1983 s podpisem.

Z osvědčení ze dne 21. 6. 1999 soud zjistil, že bylo osvědčeno, že žalobce je v písemnostech bývalé Státní bezpečnosti evidován jako osoba uvedená v ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 451/1991 Sb. Z kopie řádku reg. protokolu soud zjistil, že je tam uvedeno jméno žalobce s datem jeho narození, reg. číslo 25280, krycí jméno „HUDEBNÍK“ s typem spolupráce „důvěrník“, s převedením uvedeným v poznámce na „agent“ od 29. 5. 1979.

Z rozkazu ministra vnitra ČSSR ze dne 25. 1. 1978 č. 3 soud zjistil, že podle článku 3 tajným spolupracovníkem je osoba, která byla získána ke spolupráci způsobem stanoveným těmito směrnici, udržuje s pracovníky kontrarozvědky konspirativní styk, plní uložené úkoly, podává, nebo předává poznatky a informace, nebo poskytuje kontrarozvědce pomoc, nebo služby, které je nezbytné utajovat. Podle článku 12 téhož rozkazu, agentem je tajný spolupracovník, který plní úkoly při odhalování, rozpracování a dokumentování protistátní trestné činnosti a úkoly směřující k předcházení a zabránění této trestné činnosti. Podle téže směrnice, a to článku 34, po soustředění potřebných poznatků o kandidátu, přistupuje pracovník kontrarozvědky k jejich vyhodnocení. Dojde-li k závěru, že kandidát odpovídá požadavkům, pro něž byl vybrán, zpracuje návrh na získání ke spolupráci, či tajného spolupracovníka, který předkládá ke schválení náčelníkům s příslušnou schvalovací pravomocí. Tím se uzavírá období výběru a prověřování kandidáta.

Podle téhož rozkazu, a to článku 44 odst. 1,2,3 po schválení návrhu na získání tajného spolupracovníka příslušným náčelníkem, provádí pracovník kontrarozvědky přípravu na vázací akt, který vychází s předem stanoveného postupu uvedeného návrhu. Vázací akt musí být uskutečněn v co nejkratší době, nejpozději do 30ti dnů po schválení návrhu. Jsou-li odůvodněné překážky, zpracuje pracovník kontrarozvědky doplněk návrhu se zdůvodněním a předloží doplněk ke schválení náčelníku, který návrh schválil. Vázací akt se provádí v prostředí, které zaručuje jeho utajení a ničím nerušený průběh. Nejvhodnější jsou k tomuto účelu vybrané místnosti umožňující konspirativní příchod a odchod získávaného tajného spolupracovníka. Vázání tajného spolupracovníka provádí pracovník kontrarozvědky, který ho bude řídit. Příslušný náčelník rozhodne, zda se vázacího aktu zúčastní sám, nebo podle potřeby jím určený další pracovník. Podle článku 46 téhož rozkazu odst. 1,3 souhlasí-li získávaný tajný spolupracovník se spoluprací, podepisuje připravený závazek ke spolupráci, nebo jej sepiše sám volnou formou. Získaný tajný spolupracovník si sám zvolí krycí jméno, neučiní-li tak, určí je pracovník kontrarozvědky. Podle článku 49 téhož rozkazu, záznam o průběhu vázacího aktu předloží pracovník kontrarozvědky náčelníku, který schvaloval návrh na získání tajného spolupracovníka. Po jeho souhlasu registruje tajného spolupracovníka podle příslušných směrnic.

Podle ust. § 11 o.z. fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

Podle ust. § 13 odst. 1 o.z. fyzická osoba má právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

Základním předpokladem odpovědnosti podle ust. § 13 o.z. je existence neoprávněného zásahu objektivně způsobitelného narušit, popř. ohrozit osobnostní práva chráněná ust. § 11 a násl. o.z..

V souzené věci spatřoval žalobce zásah do svých osobnostních práv, že mu bylo vydáno žalovaným lustrační osvědčení, podle kterého byl evidován jako osoba uvedená v ust. § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 451/1991 Sb.

Soud provedl důkaz výsledkem žalobce, svědků označených jako osoby, které měly navazovat styk s žalobcem a o jeho spolupráci s bývalou StB měli mít povědomí. Jednalo se o svědky Š., Stanislava K. a JUDr. Rudolfa P. Soud dále provedl důkaz výpisem z řádku reg. protokolu a kopií tajného svazku reg. č. 38129 vedeného na žalobce s krycím jménem „HUDEBNÍK“. Svazek obsahoval návrh na získání ke spolupráci žalobce a dále strojem psaný závazek, dle tvrzení žalovaného podepsaný žalobcem. Žalobce však jakoukoliv spolupráci s bývalou StB popřel. Popřel, že by kdy závazek podepsal, stejně tak popřel, že by proběhl vázací akt tak, jak tvrdí žalobce. Za této situace tedy bylo důkazní břemeno na žalovaném. Pokud se týká výpovědi svědků bývalých pracovníků StB, je tyto těžko hodnotit za situace, kdy si nic nepamatovali. Svědek Š. se nemohl vyjádřit k tomu, zda byl řídicím orgánem žalobce, ale vidali se. S určitostí ani nesdělil soudu, zda se jedná o jeho podpis a nevybavil si, zda žalobce spolupracoval, že by byl nějakým způsobem s bývalou StB vázán, ani že by podepsal závazek ke spolupráci. Stejně tak slyšený svědek K. se se žalobce sešel v minulosti 2x, popírá však možnost spolupráce žalobce s StB. Za dané situace soud tedy hodnotil svědecké výpovědi, které byly v souladu s listinnými důkazy i navzájem.

Za situace, kdy žalobce popřel jakoukoliv spolupráci s bývalou StB, nezbylo soudu než za existence kopie závazku nařídit vypracování znaleckého posudku. Pokud se týká závěrů znaleckého posudku, vzhledem k tomu, že svazek vedený na žalobce, tedy sporný materiál, existoval pouze v mikrofiši, z níž byla pořízena xerografická kopie. Podpisy byly hodnoceny jako nezpracovatelné, neboť nešlo provést zkoumání, které by odhalilo, zda není v oblasti podpisu porušena povrchová struktura papíru. Lze pouze konstatovat, pokud jsou nalezeny hodnotné rozdílné markanty s určitým stupněm pravděpodobnosti, že se nejedná o pravý podpis dotyčné osoby. V případě žalobce nebyly nalezeny hodnotné rozdílné znaky, a proto nelze znaleckým posudkem odpovědět objektivně na otázku, zda na závazku je vlastnoruční podpis Karla S. Za této situace proto soudu nezbylo, než žalobě vyhovět, neboť žalovaný jednoznačně neprokázal, ani předloženými listinnými důkazy, ani navrženými svědky, když na něm bylo důkazní břemeno, že žalobce se vědomě zavázal ke spolupráci s bývalou StB. Vydáním tohoto osvědčení bylo tedy zasaženo ve smyslu ust. § 13 do osobnostních práv žalobce. Pokud se týká žalovaného, vydáním tohoto osvědčení plnil žalovaný pouze svou zákonnou povinnost a deklaroval stav údajů shromažďovaných bývalou StB.

Výrok o nákladech řízení vychází z ust. § 142 odst. 1 o.s.ř.. Žalobce měl ve věci plný úspěch, soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení, které představují 6 hlavních úkonů po 1.000,- Kč, 6 režijních paušálů po 75,- Kč, celkem 6.400,- Kč. Výrok o náhradě nákladů řízení Českého státu vychází z ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. za použití ust. § 148 odst. 1 o.s.ř. Náklady řízení státu představují vyplacené znalečné ve výši 3.325,- Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 15ti dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze dne 13. prosince 2000

JUDr. Dagmar Stamidisová, v.r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
I. Jiranová

